

ה כ נ ס ת

הלשכה המשפטית

תחום חקיקה
ומחקר משפטי

סקירה משפטית

סוגיות בדיני לשון הרע – סכום הפיצוי ופרסום תגובת הנפגע

– סקירה משווה –

כתיבה: עו"ד דינה צדוק

אישור: עו"ד הודיה קין, ממונה (חקיקה ומחקר משפטי)
עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"
י"ד בטבת תשע"ב
9 בינואר 2012

מסמך זה הוא סקירה משפטית משווה ואינו חוות דעת משפטית

תמצית

במסמך זה מוצגת סקירה משווה העוסקת בעיקר בשתי סוגיות בדיני לשון הרע: סכומי הפיצוי בתביעות לשון הרע ופרסום תגובת הנפגע או התנצלות בפניו. המסמך נכתב לקראת דיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט בהצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון מס' 10) (הרחבת סעדים), התשע"ב-2011 (להלן: הצעת החוק).¹

כיום סעיף 7א לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965, קובע כי בית-המשפט רשאי לפסוק לנפגע מפרסום לשון הרע פיצוי **ללא הוכחת נזק** בסכום שלא יעלה על 50,000 ש"ח. במשפט על עוולה אזרחית הוא רשאי לפסוק פיצוי שלא יעלה על 100,000 ש"ח אם הוכח שהפרסום נעשה בכוונה לפגוע. **הצעת החוק מבקשת להגדיל במידה ניכרת את תקרת הפיצוי ללא הוכחת נזק** "נוכח הנזק הגלום בפרסום לשון הרע ולשם הרתעה".² לפי ההצעה, תקרת סכום הפיצוי תהיה 300,000 ש"ח, ואם הוכח שהפרסום נעשה בכוונה לפגוע – 600,000 ש"ח. אשר לפרסום תגובת הנפגע, הצעת החוק מבקשת **להטיל חובה חדשה** על מפרסמים **לפרסם את תגובתו המלאה של הנפגע מלשון הרע**, ואם לא ניתנה לו האפשרות לעשות זאת, בית-המשפט יהיה רשאי לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק עד לסכום של 1.5 מיליון ש"ח.³

במאמר מוסגר וכרקע לסוגיות הנדונות במסמך, יש לציין כי לנזק שנגרם לתובע בעקבות פרסום לשון הרע עשויים להיות מרכיבים שונים, שעל בסיסם ייפסקו פיצויים מסוגים שונים; במסמך זה משמשים בין השאר המונחים האלה:⁴

- **נזק ממוני** – הנזק הכספי שנגרם לתובע בעקבות הפרסום, כגון אובדן השתכרות, פגיעה בשווי מוניטין והוצאות שנגרמו לו (למשל אם התובע מפסיד חוזה שבו היה יכול לזכות אילו לא הפרסום הפוגע). נזק זה מכונה גם **נזק מיוחד** (special damage), והפיצויים שנפסקים בגינו – **פיצויים מיוחדים**.
- **נזק לא ממוני** – נזק שאינו כספי, למשל פגיעה בכבודו ובשמו הטוב של התובע והכאב והסבל שנגרמו לו. נזק זה קשה לכימות מבחינה כספית, והפיצוי בגינו נעשה על-פי הערכה של בית-המשפט, בהתבסס על אינדיקציות כגון חומרת הדברים שפורסמו והתפוצה שלהם.⁵ לעתים יכוננו פיצויים על נזק לא ממוני **פיצויים כלליים**.
- **פיצויים ללא הוכחת נזק** – כחריג לכלל שלפיו על התובע להוכיח את הנזק שנגרם לו כדי לזכות בפיצוי, נקבעו בחקיקה⁶ מקרים שבהם הוא אינו חייב להוכיח את נזקו לצורך קבלת פיצוי.
- **פיצויים לדוגמה, פיצויים מוגדלים ופיצויים עונשיים** – אלה ייפסקו במקרים שבהם המחוקק או בית-המשפט סבורים כי יש הצדקה להגדיל את הפיצוי הנפסק לנפגע, כחריג לכלל הנהוג בדיני הנזיקין, ובכלל זה בדיני לשון הרע, שלפיו הפיצויים הם "**פיצויים תרופתיים**" (compensatory damages), ונועדו, במידת האפשר, **להשיב את מצבו של התובע לקדמותו**. הנסיבות הספציפיות המצדיקות את פסיקתם של פיצויים כאלה שונות בכל מדינה ומדינה. המינוח במסמך יתבסס על המינוח במדינות הנסקרות.

¹ [הצעות חוק – הכנסת 415](#), 31 באוקטובר 2011.

² דברי ההסבר להצעת החוק.

³ מתוך הצעת החוק ודברי ההסבר.

⁴ ראו בהקשר זה: יובל קרניאל ועמירם ברקת, "[הפיצויים בדיני לשון הרע: השם והשמך](#)", [עלי משפט](#) ב', תשס"ב, 205, 207-212; עו"ד אורי שנהר, "[נזקי לשון הרע והוכחתם](#)", [עורך-הדין](#) – ביטאון לשכת עורכי-הדין בישראל, אפריל 2001.

⁵ במשפט המקובל המסורתי נקבעה חזקה בדבר נזקים אלו, שלפיה עצם פרסום לשון הרע גורם לפגיעה בשמו הטוב של התובע ומקים לו זכות לפיצוי.

⁶ למשל בסעיף 7א לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965.

לבקשת הייעוץ המשפטי לוועדה **התמקדנו במסמך זה בשתי הסוגיות האמורות, בדגש על השאלות האלה:**

1. לעניין סכום הפיצוי בתביעות לשון הרע:

- א. מה סכומי הפיצוי המקובלים במדינות אחרות בתביעות לשון הרע? האם נקבעה תקרה לפיצוי?
- ב. האם תובע בתביעת לשון הרע נדרש להוכיח שנגרם לו נזק? האם יש הבחנה בין פיצוי על נזק לא ממוני לבין פיצוי ללא הוכחת נזק?
- ג. האם ייפסקו פיצויים מוגדלים או עונשיים, ואם כן – מתי?

2. לעניין פרסום תגובה או התנצלות:

- א. האם יש חובה במדינות אחרות לפרסם תגובה של הנפגע או התנצלות בפניו?
- ב. מה ההשלכות של פרסום תגובה או התנצלות? האם הוא מונע הגשת תביעת דיבה? האם יש בו כדי לשמש הגנה מפני תביעה כזאת?

עוד עסקנו בשאלה אם במדינות הנסקרות יש הבדל בין ההוראות החלות על יחיד לבין אלה החלות על תאגיד או הוראות מיוחדות שחלות על גופי תקשורת.

במסמך נסקרים ההסדרים בחקיקה **בארבע מדינות** – בריטניה, אוסטרליה, ניו-זילנד ואירלנד – **כולן בעלות מסורת של המשפט המקובל** (common law), שכן ככלל, דיני לשון הרע בישראל דומים לאלה שבמשפט המקובל יותר מאשר לאלה שבמשפט הקונטיננטלי. יתר על כן, הפיצויים המוגדלים או העונשיים רווחים במדינות המשפט המקובל. לעומת זאת, במדינות בעלות מסורת קונטיננטלית פסיקת פיצויים נועדה אך ורק להביא את הנפגע למצב שבו היה אילו לא הפרת הזכות, ובחלקן פסיקת פיצוי במטרה להעניש אף תיחשב לנוגדת את תקנת הציבור.⁷

יצוין בהקשר זה כי **המסמך מתמקד כאמור בהסדרים הקבועים בחקיקה** בארבע המדינות הנסקרות. אף שבמדינות הנסקרות נושא לשון הרע מוסדר בחקיקה, יש לזכור שמדובר במדינות בעלות מסורת של המשפט המקובל, וחלק מההסדרים הרלוונטיים בהן נובעים מהפסיקה בתחום.

מהסקירה עולים הממצאים האלה:

1. סכום הפיצויים בתביעות לשון הרע:

- **ככלל**, במדינות הנסקרות, **תובע בתביעת לשון הרע אינו צריך להוכיח נזק מיוחד**, כלומר נזק ממוני ספציפי שנגרם לו. עם זאת, יש מקרים שבהם תובע יידרש להוכיח נזק שכזה (למשל בבריטניה בתביעה על לשון הרע בעל-פה [slander], ובניו-זילנד כשהתובע הוא תאגיד).

▪ תקרה לסכום הפיצוי –

- **באוסטרליה** נקבעה בחקיקה **תקרה לסכום הפיצוי בגין נזק לא ממוני** בסך \$250,000 אוסטרלי; בית-המשפט רשאי לחרוג מהתקרה במקרים חמורים במיוחד ולפסוק פיצויים מוגדלים.

⁷ John Y. Gotanda, "[Punitive Damages: A Comparative Analysis](#)", Villanova University School of Law, School of Law Working Paper Series, 2003, Paper 8, (hereinafter: [Gotanda](#)), pp. 5-7.

- **בבריטניה נקבעה בחוק תקרה** לפיצוי ללא הוכחת נזק בסך £10,000 במסגרת **הסדר למתן סעד מהיר**, אך נראה שהשימוש בהליך זה אינו שכיח; נקבעה **תקרת פיצויים כללית** בתביעות לשון הרע בבריטניה בסך כ-£200,000.
- בניו-זילנד ובאירלנד לא מצאנו הוראות הקובעות תקרת פיצוי.

▪ **פיצויים מוגדלים ופיצויים עונשיים –**

- **פיצויים מוגדלים** ייפסקו אם נסיבות המקרה מצדיקות חריגה מהתקרה הקבועה בחוק (אוסטרליה) או אם הנתבע, באופן ניהול הגנתו, גרם להגברת הפגיעה בתובע (אירלנד).
 - **פיצויים עונשיים** ייפסקו רק אם הנתבע התעלם בבטות מזכויות התובע (ניו-זילנד) או אם הוכח שהנתבע התכוון לפרסם את הפרסום הפוגע וידע שהפרסום אינו אמת, או שהיה פזיז בנוגע לאמיתות הפרסום (אירלנד).
 - בבריטניה לא מצאנו הסדרה של הנושא בחקיקה.
2. פרסום תיקון, תגובה או התנצלות :

- באף אחת מהמדינות שסקרנו לא מצאנו בחקיקה חובה לפרסם תגובה מלאה של הנפגע לצד הפרסום המקורי.
- **בניו-זילנד** מוסדר הליך שבמסגרתו לאחר שהתפרסם פרסום פוגע, **הנפגע רשאי לבקש פרסום תגובה סבירה או חזרה מהפרסום**, ואם המפרסם מסכים לבקשה, עליו לשלם פיצוי על הנזק הממוני של הנפגע ואת ההוצאות שנגרמו לו.
- **בשלוש המדינות האחרות שסקרנו**, בריטניה, אוסטרליה ואירלנד, נקבע הליך שבו המפרסם הפוגע מציע לנפגע **הצעה לתיקון** (offer to make amends) :
- בבריטניה ובאירלנד הצעה לתיקון תכלול הצעה לפרסם תיקון והתנצלות ולפצות את הנפגע; באוסטרליה ההצעה לתיקון תכלול הצעה לפרסם תיקון ולשלם את הוצאותיו של הנפגע, והמציע אף רשאי להציע לפרסם התנצלות או לשלם פיצוי.
- בשלוש המדינות, אם הנפגע מקבל את ההצעה לתיקון, הוא לא יוכל להגיש תביעת לשון הרע בגין אותו הפרסום או להמשיך בתביעה כזאת, אם הוגשה. אם הנפגע דוחה את ההצעה, הדבר עשוי לשמש הגנה בתביעת לשון הרע בנסיבות מסוימות.
- לצד האמור, בשתיים מהמדינות יש הליך שבו במסגרת תביעת לשון הרע **בית-המשפט נותן לנתבע המלצה לפרסם תיקון** (בניו-זילנד) או מוציא צו המורה לו לפרסם תיקון (באירלנד). בניו-זילנד נקבע כי אם התיקון פורסם על-פי המלצת בית-המשפט, התובע לא יזכה בכל סעד (מלבד הוצאות משפט) וההליך ייחשב סגור; אם התיקון לא פורסם כאמור, הדבר יובא בחשבון לצורך חישוב סכום הפיצוי שייפסק לתובע, אם יזכה בתביעתו.
- בבריטניה, באוסטרליה ובאירלנד נקבע בחקיקה כי **התנצלות של המפרסם תובא בחשבון** לשם הפחתת סכום הפיצוי. באוסטרליה ובאירלנד החוק קובע במפורש שהתנצלות לא תהיה בגדר הודאה באחריות.

יצוין כי עיקרי הממצאים בנושאים הנוגעים לסכום הפיצוי בתביעות לשון הרע ולפרסום תיקון, תגובה או התנצלות מופיעים ב**טבלאות מסכמות בנספח למסמך**.

1. בריטניה

מקור דיני לשון הרע בבריטניה הוא במשפט המקובל (common law); חלק מההוראות אף עוגנו בחוק **לשון הרע מ-1996** (Defamation Act 1996)⁸ (בפרק זה: החוק), אשר תיקן חקיקה מוקדמת יותר בנושא. יצוין כי במרס 2011 פורסמה **טיוטת הצעת חוק לשון הרע** (Draft Defamation Bill).⁹ הצעת החוק מבקשת לתקן כמה היבטים בדיני לשון הרע, ומסמך ההתייעצות שפרסם משרד המשפטים לצד ההצעה (להלן: מסמך ההתייעצות) מציע שינויים נוספים אשר לא עוגנו בהצעת החוק עצמה.¹⁰ שינויים אלו לא ייסקרו במסמך זה משום שהם חורגים מהסוגיות הנדונות בו.

1.1. הוראות בדבר סכום הפיצויים

בתביעה בגין **לשון הרע שפורסם בכתב** (libel) **התובע אינו צריך להוכיח שנגרם לו נזק**, ודי שיוכיח שהפרסום יפגע בהערכה שרוחשים לו אנשים סבירים בחברה. לעומת זאת, **בתביעה על לשון הרע בעל-פה** (slander), ברוב המקרים התובע יידרש להוכיח **נזק מיוחד** (special damage), כלומר נזק ממזני ספציפי שנגרם לו.

ככלל, **לא נקבעו בחוק הוראות בדבר גובה הפיצויים** בתביעות לשון הרע.

ההוראה היחידה הקבועה בחוק אשר נוגעת לגובה הפיצויים בתביעות אלו נקבעה **בהסדר למתן סעד מהיר** (summary relief).¹¹ ההסדר קובע כי אם נראה לבית-המשפט שאין לנתבע טיעוני ההגנה בעלי סיכוי ריאלי, ושאינן סיבה אחרת לשמיעת התיק במלואו, הוא רשאי לפסוק לתובע סעד מהיר. בית-המשפט לא יפעל על-פי הוראות הסעיף אם התובע לא ביקש זאת, אלא אם כן הוא משוכנע שהסעד המהיר יפצה אותו במידה מספקת על העוול שנגרם לו. **הסעד המהיר** שיפסוק בית-המשפט עשוי לכלול, בין השאר, **פיצוי (ללא הוכחת נזק) בסכום שלא יעלה על £10,000** (או סכום אחר שיקבע שר המשפטים בצו). נוסף על הפיצוי, הסעד המהיר עשוי לכלול צו הצהרתי שהפרסום היה שקרי ומשמיץ כלפי התובע, צו המורה לנתבע לפרסם תיקון והתנצלות מתאימים (suitable correction and apology) וצו האוסר על הנתבע לפרסם או להמשיך לפרסם את הפרסום הפוגע. יצוין כי ממסמך ההתייעצות עולה כי **לא נעשה שימוש תדיר בהסדר למתן סעד מהיר**, ובשל כך נבדקת השאלה אם להמשיך לקיים הסדר זה, ואם כן – באילו תנאים, ובכלל זה בדיקת האפשרות להגדלת סכום הפיצוי על-פי ההסדר.¹²

הנחיה כללית בדבר **תקרת פיצויים בתביעות לשון הרע** נקבעה בפסיקת בית-המשפט לערעורים ב-1995 בפסק-הדין בעניין אלטון ג'ון.¹³ עובר לאותה פסיקה נקבע סכום הפיצויים בתביעות לשון הרע על-ידי חבר מושבעים בלי שניתנה להם הנחיה בדבר גובה הסכום, ולמעשה נפסקו פיצויים בסכומים גדולים. לנוכח זאת קבע בית-המשפט בפסק-הדין **John v MGN Ltd** כי אין מניעה להפנות את חבר המושבעים בתביעות לשון הרע לסכומי הפיצויים הנפסקים בתביעות על נזקי גוף. בתוך כך **נקבעה למעשה תקרה לפיצויים**

⁸ [Defamation Act 1996](#) (c. 31).

⁹ נוסח הצעת החוק מופיע בנספח A למסמך ההתייעצות של משרד המשפטים:

[Draft Defamation Bill Consultation](#), Consultation Paper CP3/11, March 2011.

¹⁰ [Ibid.](#)

¹¹ סעיפים 8-9 לחוק.

¹² [עמודים 54-55 למסמך ההתייעצות](#), לעיל הערה 9.

¹³ [John v MGN Ltd](#), [1995] EWCA Civ 23, (12 December 1995).

בתביעות לשון הרע, על בסיס התקרה בתביעות נזקי גוף, **בסכום של כ-£200,000**. בעקבות פסיקה זו חלה ירידה בסכומי הפיצויים הנפסקים בתיקי לשון הרע בבריטניה.¹⁴

לא מצאנו בבריטניה חקיקה המסדירה פסיקת פיצויים מוגדלים, פיצויים לדוגמה או פיצויים עונשיים.

1.2. הוראות בדבר פרסום תיקון והתנצלות

1.2.1. הצעה לתיקון

בבריטניה מי שפרסם פרסום שנטען כי הוא לשון הרע כלפי אחר **רשאי לפנות אל הנפגע בהצעה לתיקון** (offer to make amends) (בפרק זה: הצעה לתיקון).¹⁵ ההצעה תינתן בכתב ויצוין בה לאיזה חלק בפרסום (או כולו) היא נוגעת. ההצעה תכלול –

- **הצעה לתיקון מתאים** (suitable correction) של הפרסום הרלוונטי **והתנצלות מספקת** (sufficient apology) בפני הנפגע;
- **הצעה לפרסום התיקון והתנצלות** באופן סביר ומעשי (reasonable and practicable) בנסיבות העניין;
- **הצעה לשלם לנפגע פיצוי**, וכן הוצאות בסכום שיוסכם בין הצדדים או שייקבע.

השלכותיה של הצעה לתיקון:

- **אם הנפגע מקבל את ההצעה לתיקון שהוצעה**, הוא לא יוכל להגיש תביעת לשון הרע נגד מציע ההצעה בגין אותו פרסום, אך הוא יוכל לאכוף את ההצעה לתיקון.
- אם הצדדים מסכימים לביצוע ההצעה לתיקון, בית-המשפט רשאי להורות לצד המציע לפעול על-פי האמור בהצעה. אם הם אינם מסכימים, המציע רשאי להצהיר את תוכן התיקון והתנצלות בפני בית-המשפט ולהתחייב בפני בית-המשפט בדבר אופן פרסומם.
- אם אין הסכמה בדבר סכום הפיצויים וההוצאות שישולמו, בית-המשפט יקבע אותם כאילו מדובר בקביעת סכום פיצויים בתיק לשון הרע, ומתוך התחשבות באמצעים שנקט מציע ההצעה לתיקון לשם יישום הצעתו.
- **אם הנפגע דוחה את ההצעה לתיקון**, הדבר יכול לשמש הגנה בתביעת לשון הרע, אלא אם כן התובע הוכיח שבעת הפרסום ידע הנתבע שהפרסום נוגע לנתבע ושהוא שקרי ומשמיץ.

1.2.2. התנצלות

יצוין כי **אין** בחוק לשון הרע הבריטי הוראה בדבר חובה כללית של המפרסם הפוגע לפרסם התנצלות, אך על-פי כללי נציבות התלונות על העיתונות, הנציבות מוסמכת להורות על פרסום התנצלות בבולטות מספקת (sufficiently prominent position).¹⁶

עוד יצוין כי לפי ה-Libel Act מ-1843¹⁷ **התנצלות של הנתבע** (או הצעה להתנצל) בפני התובע במועד מוקדם ככל האפשר **תובא בחשבון לשם הפחתת סכום הפיצוי**.

¹⁴ Professor Alastair Mullis and Dr. Andrew Scott, "[Something Rotten in the State of English Libel Law? A Rejoinder to the Clamour for Reform of Defamation](#)", January 2010, pp. 22-24.

¹⁵ סעיפים 4-2 לחוק.

¹⁶ **עמוד 55 למסמך ההתייעצות** של משרד המשפטים בעניין טיוטת הצעת חוק לשון הרע, לעיל הערה 9.

2. אוסטרליה¹⁸

אוסטרליה היא מדינה פדרלית, והסדרת נושא לשון הרע נתונה בסמכות המדינות והטריטוריות. עד 2005 בכל אחת משמונה המדינות והטריטוריות באוסטרליה היה חוק לשון הרע נפרד ושונה. ב-2005, בעקבות לחצים של הממשל הפדרלי, **הסכימו כל המדינות והטריטוריות להעביר חוקי לשון הרע דומים במהותם, והם נכנסו לתוקף בתחילת 2006.**

במסמך זה נסקור בקצרה **הוראות רלוונטיות בחוק לשון הרע של מדינת קווינסלנד (Queensland Defamation Act 2005)** (בפרק זה: החוק)¹⁹; כאמור, בחקיקה של יתר המדינות והטריטוריות יש הוראות דומות במהותן.

2.1 סכום הפיצויים בתביעות לשון הרע

ככלל, פרסום לשון הרע מקים עילת תביעה גם אם לא הוכח נזק מיוחד (special damage).²⁰

סעיף 34 לחוק מנחה את בית-המשפט²¹ בקביעת סכום הפיצוי בתביעת לשון הרע. לפי סעיף זה, על בית-המשפט לוודא שיש **קשר מתאים ורציונלי** (appropriate and rational relationship) **בין הנזק שנגרם לתובע לבין סכום הפיצויים שנפסק.**²²

הגבלה ספציפית יותר על סכום הפיצוי נקבעה בסעיף 35 לחוק, אשר קובע במפורש כי **תקרת הפיצוי בגין נזק לא ממוני (non-economic loss) תהיה \$250,000 אוסטרלי.**²³ עם זאת, נקבע כי במקרים חמורים במיוחד אפשר לחרוג מתקרה זו, ובית-המשפט רשאי לפסוק פיצוי גדול יותר **אך ורק אם הוא משוכנע שניסבות פרסום הלשון הרע מצדיקות פסיקת פיצויים מוגדלים** (aggravated damages).²⁴

¹⁷ [Libel Act 1843](#), (c. 96), §1.

¹⁸ כאשר לא נאמר אחרת, פרק זה מבוסס על המקורות האלה:

- Peter D. Applegarth, "[Defamation – Recent Changes and Emerging Issues](#)", Paper presented at the Queensland Law Society Symposium, 8 March 2008, (hereinafter: [Applegarth](#));
- Justice Steven Rares, "[Defamation: Where the Reforms Have Taken Us: Uniform National Laws and the Federal Court of Australia](#)", Paper presented at the College of Law City 2006 Autumn Intensive on 29 March 2006, [2006] *Federal Judicial Scholarship* 12, (hereinafter: [Rares](#)).

¹⁹ [Defamation Act 2005](#) (Qld).

²⁰ סעיף 7 לחוק.

²¹ החקיקה האוסטרלית קובעת **ככלל כי תביעות לשון הרע לא יתנהלו בפני חבר מושבעים אלא בפני שופט**; הצדדים רשאים לבקש שהתיק יתנהל בפני חבר מושבעים, אך בית-המשפט רשאי לסרב לבקשה אם יש בכך כדי לסרב את ניהול התיק. גם במקרה שהתיק מתנהל בפני חבר מושבעים – המושבעים יקבעו רק את שאלת האחריות, והשופט יקבע את סכום הפיצויים. סעיפים 21-22 לחוק.

²² סכום הפיצויים הכלליים בלשון הרע (כלומר פיצויים על נזק לא ממוני) אמור לשרת שלוש מטרות: נחמה לתובע על הכאב והסבל האישי שנגרמו לו, תיקון הנזק שנגרם לשמו הטוב האישי ו/או העסקי ושיקום שמו הטוב. עם זאת, מטרות אלו אינן מחייבות פיצוי בסכומים מצטברים ואותו הסכום יכול לשמש לכמה מטרות, אך סך הפיצוי חייב להיות מספיק לשרת את כל המטרות.

לפי Applegarth, ייתכן שהוראת סעיף 34 ביקשה להגביל את סכום הפיצויים בתביעות לשון הרע, אשר פעמים רבות עלו במידה ניכרת על סכום הפיצויים הכלליים בתביעות נזקי גוף, אך לדבריו, הוראה דומה שהיתה קיימת בחקיקה של New South Wales לא הביאה במשך עשור להפחתת סכומי הפיצויים, שכן בתי-המשפט ממשיכים לתת משקל רב לשמו הטוב של אדם, בייחוד כאשר מדובר בבעלי מקצוע אשר פרנסתם תלויה בשמו הטוב. ראו: [Applegarth](#), לעיל הערה 18, עמ' 29.

²³ סכום זה אמור להיות מותאם מדי שנה לעליית השכר הממוצע. שווי של דולר אוסטרלי היה בנובמבר 2011 כ-0.75 אירו; [אתר ה-Reserve Bank של אוסטרליה](#), תאריך כניסה: 18 בדצמבר 2011.

²⁴ סעיף 35 לחוק.

מנגד, החוק קובע במפורש כי אין לפסוק פיצויים לדוגמה (exemplary damages) או פיצויים עונשיים (punitive damages) בתביעת לשון הרע;²⁵ עוד נקבע כי בקביעת סכום הפיצוי אין להתחשב בזדון או ביסוד נפשי אחר (state of mind) של הנתבע, אלא ככל שיסוד נפשי זה השפיע על מידת הנזק של התובע.²⁶ יצוין כי לפי החוק, ככלל, למעט חריגים מעטים, לתאגידים אין עילת תביעה בלשון הרע.²⁷

2.2. הוראות בדבר פרסום תיקון והתנצלות

2.2.1. הצעה לתיקון²⁸

מי שפרסם פרסום שהוא לכאורה לשון הרע, **רשאי להציע לנפגע הצעה לתיקון** (offer to make amends) (בפרק זה: הצעה לתיקון). המציע יגיש את ההצעה לתיקון לנפגע לפני הגשת כתב הגנה בתביעת לשון הרע שהוגשה נגדו, או בתוך 28 יום מהיום שבו פנה הנפגע בכתב אל המפרסם והודיע לו שהוא רואה בפרסום לשון הרע.

ההצעה לתיקון תהיה בכתב, יצוין בה שהיא "הצעה לתיקון" על-פי החוק ויופיעו בה הפרטים האלה:

- ציון לאיזה חלק בפרסום (או כולו) היא נוגעת;
- **הצעה לפרסם תיקון סביר** (reasonable correction) של הפרסום (או של החלק הרלוונטי בו);
- אם הפרסום הפוגע נעשה באמצעות העברת מידע לאדם אחר – הצעה לנקוט צעדים סבירים כדי ליידע את אותו אדם שהפרסום הוא (או עשוי להיות) לשון הרע כלפי הנפגע;
- **הצעה להחזיר לנפגע הוצאות שנגרמו לו** לפני מתן ההצעה והוצאות הקשורות בהצעה עצמה;
- המפרסם **רשאי לכלול** בהצעה לתיקון **כל הצעה אחרת לנפגע** או פרטים על צעדים שנקט כדי לתקן את הנזק שנגרם לנפגע, ובכלל זה:
 - הצעה לפרסם התנצלות על הפרסום הפוגע (או חלקו);
 - הצעה לפיצוי בגין נזק ממוני או לא ממוני שנגרמו לנפגע. ההצעה יכולה לציין אחד מאלה:
 - (1) סכום הפיצוי המוצע;
 - (2) הצעה לשלם סכום שיוסכם בין הצדדים;
 - (3) הצעה לשלם סכום שיקבע בורר שיוסכם בין הצדדים;
 - (4) הצעה לשלם סכום שיקבע בית-המשפט;
 - פרטים על פרסום תיקון או התנצלות שנעשו עוד בטרם הגשת ההצעה לתיקון.

²⁵ סעיף 37 לחוק.

²⁶ למשל אם הנתבע פרסם לשון הרע בזדון, הזדון כשלעצמו אינו משפיע על סכום הפיצוי; אבל ידיעתו של התובע שהנתבע פעל בזדון עשויה להשפיע על מידת הפגיעה בו, ובשל כך – על סכום הפיצוי הראוי. סעיף 36 לחוק.

²⁷ החוק קובע כי תאגידים מסוימים יוחרגו מהוראה זו (excluded corporation), וכך תאגיד ללא כוונת רווח שאינו גוף ציבורי, אינו קשור לתאגיד אחר ומעסיק פחות מעשרה עובדים יוכל להגיש תביעת לשון הרע בתנאים מסוימים. סעיף 9 לחוק.

²⁸ סעיפים 12-19 לחוק.

יצוין כי החוק קובע שאם תינתן הצעה לתיקון, היא תינתן מבלי לפגוע בזכויות המפרסם (without prejudice), אלא אם כן נאמר בה אחרת.

המפרסם רשאי לחזור בו מההצעה בכל עת עד שהנפגע מקבל אותה.

השלכותיה של הצעה לתיקון:

- אם הנפגע מקבל הצעה לתיקון שהוצעה לו והמפרסם פועל על-פי האמור בה, הנפגע לא יוכל להגיש תביעת לשון הרע (או להמשיך לקדם תביעה שהוגשה) בגין אותו פרסום, גם אם ההצעה נגעה רק לחלק מהפרסום המשמיע. בית-המשפט רשאי לפסוק לנפגע הוצאות.
- אם הנפגע דוחה הצעה לתיקון, הדבר עשוי לשמש הגנה בתביעת לשון הרע נגד המפרסם, ובלבד –
 - שהמפרסם הציע את ההצעה בהקדם האפשרי לאחר שנודע לו שמדובר בלשון הרע;
 - שהמפרסם היה מוכן ומזומן לממש את ההצעה מייד עם קבלתה על-ידי הנפגע;
 - שההצעה היתה סבירה בנסיבות העניין.

בקביעה אם הצעה היא סבירה בנסיבות העניין יביא בית-המשפט בחשבון כל תיקון או התנצלות שפורסמו, לרבות מידת הבולטות שניתנה להם ביחס לבולטות של הפרסום המקורי, וכן את משך הזמן שחלף בין הפרסום המקורי לפרסום התיקון או ההתנצלות. נוסף על כך, בית-המשפט רשאי לשקול אם הנפגע סירב להצעה שהתייחסה רק לחלק מהפרסום המשמיע בשל חילוקי דעות עם המפרסם בדבר חלקים האחרים של הפרסום.

2.2.2. התנצלות²⁹

אין בחוק חובה כללית על מפרסם לשון הרע לפרסם התנצלות.

החוק קובע כי הבעת התנצלות (apology) של הנתבע בעניין פרסום לשון הרע אינה בגדר הודאה מפורשת או משתמעת באחריות, אין להביא אותה בחשבון בקביעת אחריותו והיא אינה קבילה בכל הליך אזרחי כראיה לאחריותו. עם זאת, אין בכך כדי למנוע מהנתבע להציג ראיות על ההתנצלות כבסיס להפחתת סכום הפיצוי.³⁰

²⁹ סעיף 20 לחוק.

³⁰ סעיף 38 לחוק.

3. ניו-זילנד

ההוראות בדבר לשון הרע קבועות בניו-זילנד **בחוק לשון הרע** (Defamation Act) משנת 1992³¹ (בפרק זה: החוק).

3.1. סכום הפיצויים בתביעות לשון הרע³²

ככלל, בתביעת לשון הרע בניו-זילנד **אין צורך לטעון או להוכיח נזק מיוחד** (special damage).³³

לעומת זאת, **תאגיד** המבקש לתבוע תביעת לשון הרע יוכל לעשות זאת **רק אם טען והוכיח כי הפרסום נשוא התביעה גרם לו נזק ממוני** (pecuniary loss) או שסביר שיגרם לו נזק ממוני.³⁴

החוק אינו קובע תקרה לפיצוי בגין נזק לא ממוני או לפיצויים ללא הוכחת נזק. למרות זאת, לפי Price, לעתים נדירות ייפסק סכום שעולה על 100,000 דולר ניו-זילנדי.³⁵ **על-פי רוב**, אם מדובר במקרה לשון הרע חמור למדי (moderately severe) שפורסם לקהל רחב, **סכום הפיצויים בתביעת זיבה יהיה בין 50,000 ל-70,000 דולר ניו-זילנדי**; הסכום יחושב על בסיס הנזק הממוני שנגרם לתובע מהפרסום בתוספת הנזקים הכלליים (general damages), שמפצים את התובע על הפגיעה בשמו הטוב (כאמור, אין צורך להוכיח את הנזק הזה).³⁶

אשר **לפיצויים עונשיים**, אלה **ייפסקו רק אם הנתבע התעלם בבוטות** (acted in flagrant disregard) **מזכויות התובע**.³⁷ לפי העקרונות שנקבעו בפסיקה (בתביעות נזיקין בכלל, ולא ספציפית בתחום לשון הרע) בתי-המשפט יבדקו **אם הנתבע התעלם התעלמות עיקשת מזכויות התובע** (contumelious disregard of the plaintiff's rights) **או מתוך זדון** (malice) **כלפיו**.³⁸

לפי הפסיקה, **סכום הפיצוי העונשי שייפסק ייקבע בהתחשב בשישה גורמים**: (1) חומרת התנהגותו של הנתבע, שהיא השיקול המרכזי; (2) העיקרון שלפיו סכום הפיצוי צריך להיות צנוע; (3) מידת ההתעשרות הלא-צפויה (windfall) של התובע מהפיצוי, ובתוך כך הדגשת העיקרון שבפיצוי עונשי אין למעשה מרכיב של פיצוי; (4) יכולתו הכלכלית של הנתבע; (5) הנזק או הפגיעה שהתובע סבל מהם, המעידים על חומרת התנהגותו של הנתבע; (6) ענישה אחרת של הנתבע, למשל בהליך פלילי, תמנע מתן פיצוי עונשי.³⁹

³¹ [Defamation Act 1992](#), (1992 No 105) (as at 1 January 2011).

³² פרק זה מבוסס בין השאר על:

- [Gotanda](#), supra note 7, pp. 25-31.
- Joanna Manning, "Reflections on Exemplary Damages and Personal Injury Liability in New Zealand", *New Zealand Law Review*, 2002, p. 143.

³³ סעיף 4 לחוק.

³⁴ סעיף 6 לחוק.

³⁵ שוויו של דולר ניו-זילנדי היה בנובמבר 2011 כ-0.57 אירו; [אתר ה-Reserve Bank של ניו-זילנד](#), תאריך כניסה: 18 בדצמבר 2011.

³⁶ Steven Price, "[Defamation](#)", *Media Law Journal*, June 2009.

³⁷ סעיף 28 לחוק.

³⁸ [Gotanda](#), supra note 7, p. 26.

³⁹ [Ibid.](#), pp. 26-28.

יצוין כי פיצויים עונשיים בתביעות לשון הרע **נפסקים ככלל על-ידי חבר מושבעים**; סכום הפיצוי שנפסק הוא גלובלי, וכולל את המרכיב העונשי.⁴⁰

3.2. הוראות בדבר פרסום תגובה, חזרה מפרסום ותיקון הפרסום

3.2.1. פרסום תגובה או חזרה מהפרסום

סעיפים 25-26 לחוק קובעים הוראות בדבר זכותו של נפגע מפרסום לשון הרע לדרוש **פרסום תגובה או חזרה מהפרסום**.

לפי החוק, מי שנפגע לכאורה מלשון הרע **שפרסם אמצעי תקשורת** (news medium)⁴¹ רשאי, בתוך חמישה ימי עבודה לאחר שנודע לו על הפרסום, **לבקש מהאחראי לפרסום לפרסם באותו אמצעי תקשורת, בבולטות דומה בעיקרה** (substantially similar prominence) וללא עיכוב מיותר, אחת מאלה:

- (1) **חזרה מהפרסום** (retraction) בכל הנוגע לעובדות שבו;
 - (2) **תגובה סבירה** (reasonable reply) (הכוללת הסבר ו/או הכחשה).
- אם האחראי לפרסום **מסכים** לבקשה, עליו **להציע לשלם למבקש** (הנפגע) **סכומים אלו**:
- עלות פרסום התגובה;
 - הוצאות משפטיות (solicitor and client costs) של המבקש;
 - הוצאות סבירות אחרות של המבקש הקשורות לפרסום;
 - פיצוי על כל נזק ממוני שנגרם למבקש שהוא תוצאה ישירה של הפרסום.
- פרסום תגובה או חזרה מפרסום על-ידי נתבע יהיו **שיקול לשם הפחתת הפיצוי** שייפסק נגדו.

3.2.2. המלצת בית-המשפט לפרסום תיקון

במסגרת הליכי לשון הרע בבית-המשפט התובע רשאי לבקש שבית-המשפט ייתן המלצה (recommendation) לנתבע לפרסום תיקון (correction) בעניין הפרסום הרלוונטי. ההמלצה עשויה לכלול הוראות בדבר תוכן התיקון, מועד פרסום התיקון ומידת הבולטות שתינתן לתיקון באמצעי הפרסום הרלוונטי. במתן המלצה כאמור בית-המשפט יתחשב בהקשר ובנסיבות שבהם נעשה הפרסום, לרבות אופן הפרסום והיקפו.⁴²

כאשר ניתנה המלצת בית-המשפט כאמור יחולו ההוראות האלה:

- (1) אם הנתבע **מפרסם** את התיקון על-פי המלצת בית-המשפט –
 - התובע יזכה בהוצאות משפטיות בהליך, אלא אם כן קבע בית-המשפט אחרת;

⁴⁰ Joanna Manning, "Reflections on Exemplary Damages and Personal Injury Liability in New Zealand", supra note 32, pp. 180-183.

⁴¹ סעיף 2 לחוק קובע כי אמצעי תקשורת הוא כל אמצעי להפצת חדשות, הערות על חדשות או פרסומות לציבור או לחלק ממנו;

"news medium means a medium for the dissemination, to the public or to a section of the public, of news, or observations on news, or advertisements".

⁴² במקרה שהפרסום נעשה בכתב-עת או במהלך הרגיל של פעילות הנתבע (לרבות במסגרת תוכנית רדיו או טלוויזיה ספציפית), על בית-המשפט להתחשב באינטרס של הנתבע לשמר את האופי והסגנון של אותו כתב-עת או של אותה פעילות.

- התובע לא יזכה בכל סעד אחר נגד הנתבע בהליך זה ;
 - ההליך ייחשב סגור על-פי הוראת החוק, ככל שהוא נוגע לאותו נתבע.
- (2) אם הנתבע אינו מפרסם את התיקון על-פי המלצת בית-המשפט ובסיום ההליך בית-המשפט פוסק לטובת התובע –
- אי-פרסום התיקון יובא בחשבון לצורך חישוב סכום הפיצוי שייפסק נגד הנתבע ;
 - התובע יזכה בהוצאות משפטיות בהליך, אלא אם כן קבע בית-המשפט אחרת.

4. אירלנד⁴³

דיני לשון הרע מעוגנים באירלנד בחוקה, במשפט המקובל (common law) ובחוק לשון הרע מ-2009 (Defamation Act 2009),⁴⁴ אשר נכנס לתוקף ב-2010 (בפרק זה : החוק).

4.1. סכום הפיצויים בתביעות לשון הרע

לפי החוק, התובע בתביעת לשון הרע אינו צריך להוכיח נזק מיוחד (special damage) ; הוראה זו חלה גם אם התובע הוא גוף מאוגד.⁴⁵

החוק אינו קובע תקרה לסכום הפיצויים בתביעת לשון הרע,⁴⁶ אך קובע כמה הנחיות בדבר קביעת סכומם, ובהן :

- בקביעת סכום הפיצויים הכלליים (general damages) על בית-המשפט לשקול את כל נסיבות המקרה ; בפרט על השופט לתת לחבר המושבעים הוראות בדבר אופן קביעת סכום הפיצויים, ובתוך כך להביא בחשבון רשימה של שיקולים.⁴⁷
- כטיעון להקטנת סכום הפיצויים, הנתבע רשאי, לאחר שקיבל רשות מבית-המשפט, להביא ראיות בדבר המוניטין של התובע, ובלבד שהמידע קשור לפרסום הפוגע. עוד הוא רשאי להוכיח כי התובע כבר קיבל פיצוי על פרסום פוגע שתוכנו זהה במהותו לפרסום הנוכחי.⁴⁸
- בית-המשפט רשאי להורות על פיצויים מיוחדים (special damages) לתובע בגין נזקים כלכליים שנגרמו לו מהפגיעה בשמו הטוב על-ידי הפרסום הפוגע, אם הוכחו כאלה.⁴⁹

⁴³ פרק זה מבוסס על החוק באירלנד, וכן על מאמר באתר האינטרנט של משרד עורכי-דין באירלנד :

Kieron Wood, [Defamation Law in Ireland](#), 2011, Tyrrell Solicitors website, (hereinafter: [Wood](#)).

⁴⁴ [Defamation Act 2009](#), Number 31 of 2009.

⁴⁵ סעיפים (5) ו-12 לחוק.

⁴⁶ סכום הפיצויים הגדול ביותר בתביעת לשון הרע באירלנד נפסק בנובמבר 2010 – 10 מיליון אירו ; קודם לכן הסכום המקסימלי היה 1.9 מיליון אירו, והוא נפסק ב-2004. לנוכח הסיכון הרב בניהול תיקי לשון הרע, רוב תיקי לשון הרע באירלנד מסתיימים בפשרה מחוץ לכותלי בית-המשפט. ראו : [Wood](#), לעיל הערה 43.

⁴⁷ סעיף 31(4) לחוק. השיקולים הם בין השאר האופי והחומרה של לשון הרע ; אופן פרסום הדברים והמידה שבה אופן הפרסום משתמר ; מידת התפוצה של הפרסום הפוגע ; הצעה או מתן התנצלות, תיקון או חזרה מהפרסום הפוגע ; קיומה של הצעה לתיקון ([ראו להלן](#)) ; חשיבות שמו הטוב של התובע בעיני מקבלי הפרסום הפוגע ; המידה שבה התובע גרם לפרסום, תרם לו או הסכים לו ; ראיות בדבר המוניטין של התובע ; מידת ההוכחה של טענת "אמת דיברתי" ; מתן צו למניעת הפרסום או צו לתיקון הפרסום.

⁴⁸ סעיף 31(6) לחוק.

⁴⁹ סעיף 31(7) לחוק.

- בנסיבות מסוימות, כאשר הנתבע חייב בפיצוי התובע בגין לשון הרע שפרסם, **בית-המשפט רשאי לפסוק גם פיצויים מוגדלים או עונשיים**:⁵⁰
- כאשר באופן ניהול הגנתו גרם הנתבע להגברת הפגיעה בשמו הטוב של התובע, בית-המשפט רשאי לפסוק **פיצויים מוגדלים** (aggravated damages);
- כאשר הוכח שהנתבע התכוון להפיץ את הפרסום הפוגע לאדם אחר זולת התובע, ידע שאותו אדם יבין שהפרסום מתייחס לאותו תובע וידע שהפרסום אינו אמת (או שהיה פזיז בנוגע לשאלה אם הוא אמת או לא), בית-המשפט רשאי לפסוק **פיצויים עונשיים** (punitive damages).
- עוד קובע החוק כי **בערעור** על החלטת בית-המשפט הגבוה בתביעת דיבה, **בית-המשפט העליון רשאי להמיר את סכום הפיצויים שפסק חבר המושבעים בבית-המשפט הגבוה בכל סכום שייראה לו מתאים**.⁵¹

4.2. הוראות בדבר פרסום תיקון והתנצלות

4.2.1. הצעה לתיקון⁵²

באירלנד יש הסדר דומה לזה הקיים בבריטניה לעניין **הצעה לתיקון** (offer to make amends) (בפרק זה: הצעה לתיקון). גם כאן המפרסם רשאי לפנות אל הנפגע בהצעה שתינתן בכתב ותציין לאיזה חלק בפרסום (או כולו) היא נוגעת. בהצעה לתיקון יהיו –

- **תיקון מתאים** (suitable correction) של הפרסום הרלוונטי **והתנצלות מספקת** (sufficient apology);
- **הצעה לפרסם את התיקון וההתנצלות** באופן סביר ומעשי (reasonable and practicable) בנסיבות העניין;
- **הצעה לשלם לנפגע פיצוי**, וכן הוצאות בסכום שיוסכם בין הצדדים או שייקבע.

השלכותיה של הצעה לתיקון:

- אם הצדדים מסכימים ליישום ההצעה לתיקון, בית-המשפט רשאי להורות לצד המציע לפעול על-פי האמור בהצעה. אם הם אינם מסכימים, המציע רשאי להצהיר את תוכן התיקון וההתנצלות בפני בית-המשפט ולהתחייב בפני בית-המשפט בדבר אופן פרסומם.
- אם אין הסכמה בדבר סכום הפיצויים וההוצאות שישולמו, אלה ייקבעו בבית-המשפט, כאילו מדובר בקביעת סכום פיצויים בתיק לשון הרע, ומתוך התחשבות באמצעים שנקט מציע ההצעה לתיקון ליישום הצעתו.
- **אם הנפגע מקבל הצעה לתיקון שהוצעה לו, הוא לא יוכל להגיש תביעת לשון הרע בגין אותו פרסום**, אלא אם כן יקבע בית-המשפט כי בנסיבות העניין צודק ונכון (just and proper) לעשות כן.
- **אם הנפגע דוחה הצעה לתיקון, הדבר עשוי לשמש הגנה בתביעת לשון הרע**, אלא אם כן התובע הוכיח שבעת הפרסום ידע הנתבע שהפרסום מתייחס לנתבע ושהוא שקרי ומשמיץ.

⁵⁰ סעיף 32 לחוק.

⁵¹ סעיף 13 לחוק.

⁵² סעיפים 22-23 לחוק.

4.2.2. התנצלות⁵³

לא נקבעה בחוק באירלנד חובה כללית על מפרסם לשון הרע לפרסם התנצלות.

נתבע בתביעת לשון הרע שהביע התנצלות (apology) בפני התובע בעניין הפרסום ופרסם את ההתנצלות (או הציע לפרסם אותה) באופן שיבטיח כי ההתנצלות תקבל בולטות זהה או דומה (the same or similar prominence) לזו של הפרסום המקורי, רשאי להביא ראיות לכך לשם ביסוס טענתו להפחתת סכום הפיצוי. ההתנצלות אינה בגדר הודאה של הנתבע באחריות, במפורש או במשתמע, ואינה קבילה בהליך אזרחי כראיה לאחריות הנתבע.

4.2.3. צו תיקון⁵⁴

בתביעת לשון הרע שבה קבע בית-המשפט שהפרסום נשוא התביעה הוא משמיץ ואין לנתבע הגנה בגינו, התובע רשאי לבקש מבית-המשפט להוציא צו המורה למשיב לפרסם תיקון של הפרסום הפוגע (להלן: צו תיקון). בצו התיקון יצוינו המועד לפרסום התיקון, צורת הפרסום, תוכנו והיקפו, ואם הנפגע אינו מבקש אחרת, הצו יורה כי התיקון יפורסם באופן שיבטיח כי יגיע לכל אותם אנשים שנחשפו לפרסום המשמיץ המקורי.

⁵³ סעיף 24 לחוק.

⁵⁴ סעיף 30 לחוק.

טבלה מסכמת – נושאים הנוגעים לסכום הפיצוי בתביעות לשון הרע

המדינה	כללים לעניין הוכחת הנזק בלשון הרע	תקרה בחוק לסכום הפיצוי	פיצויים מוגדלים / עונשיים
בריטניה	- לשון הרע שפורסם בכתב (libel) – אין צורך להוכיח נזק; - לשון הרע בעל-פה (slander) – יש להוכיח נזק מיוחד	- בהליך מהיר: £10,000 ; - תקרה כללית לפיצוי (על-פי הפסיקה): £200,000	(לא מוסדר בחקיקה)
אוסטרליה (Queensland)	- אין צורך להוכיח נזק מיוחד (סעיף 7 לחוק); - נדרש קשר מתאים ורציונלי בין הנזק שנגרם לבין סכום הפיצויים שנפסק	תקרה בגין נזק לא ממוני: \$250,000	פיצויים מוגדלים – רק אם נסיבות הפרסום מצדיקות חריגה מהתקרה שנקבעה
ניו-זילנד	אין צורך לטעון או להוכיח נזק מיוחד	- אין תקרת פיצויים בחוק; - ברוב המקרים סכום הפיצויים יהיה 50,000-70,000 דולר ניו-זילנדי, ולעתים נדירות ייפסק סכום שעולה על 100,000 דולר ניו-זילנדי	פיצויים עונשיים – רק אם הנתבע התעלם בבוטות מזכויות התובע
אירלנד	אין צורך להוכיח נזק מיוחד	(לא נקבעה תקרת פיצויים בחקיקה)	פיצויים מוגדלים – אם הנתבע גרם באופן ניהול הגנתו להגברת הפגיעה בשמו הטוב של התובע; פיצויים עונשיים – אם הוכח שהנתבע התכוון לפרסם את הפרסום הפוגע וידע שהפרסום אינו אמת

טבלה מסכמת – פרסום תיקון, תגובה או התנצלות

האמצעי	המדינה	פירוט ההוראות	השלכות של השימוש באמצעים
הצעה לתיקון	בריטניה + אירלנד	הצעה לפרסום תיקון והתנצלות ולפצות את הנפגע	- אם הנפגע מקבל את ההצעה, הוא לא יוכל להגיש תביעת לשון הרע בגין אותו הפרסום (או להמשיך בתביעה כזאת, אם הוגשה); - אם הנפגע דוחה את ההצעה, הדבר עשוי לשמש הגנה בתביעת לשון הרע בנסיבות מסוימות
	אוסטרליה	הצעה לפרסום תיקון, לשלם את הוצאותיו של הנפגע, והמציג רשאי אף להציע לפרסם התנצלות או לשלם פיצוי	
בקשה לפרסם תגובה או חזרה מהפרסום	ניו-זילנד	הנפגע רשאי לבקש פרסום תגובה סבירה או חזרה מהפרסום	אם המפרסם מסכים, עליו לשלם פיצוי על הנזק הממוני של הנפגע ואת ההוצאות שנגרמו לו
המלצה לפרסם תיקון	ניו-זילנד	המלצה של בית-המשפט לנתבע בתביעת לשון הרע לפרסם תיקון של הפרסום הפוגע	- אם התיקון פורסם על-פי ההמלצה, התובע לא יזכה בסעד (מלבד הוצאות המשפט) וההליך ייסגר; - אם התיקון לא פורסם כאמור, הדבר יובא בחשבון בחישוב סכום הפיצוי שייפסק לתובע אם יזכה
צו לפרסום תיקון	אירלנד	צו של בית-המשפט, במסגרת תביעת לשון הרע, המורה לנתבע לפרסם תיקון של הפרסום הפוגע	(לא מצאנו הוראות בחקיקה)
התנצלות	אוסטרליה + אירלנד	- לא נקבעה חובה כללית לפרסם התנצלות; - המפרסם רשאי להביע התנצלות בפני הנפגע ו/או לפרסם את ההתנצלות	- ההתנצלות תובא בחשבון לצורך הפחתת סכום הפיצוי; - ההתנצלות אינה בגדר הודאה באחריות
	בריטניה		ההתנצלות תובא בחשבון לצורך הפחתת סכום הפיצוי

